

Onderwijs

Canvas intern noodplan voor scholen en internaten Federale dienst noodplanning gouverneur Oost-Vlaanderen - 2019

Luchtkwaliteit in Franse scholen

Artikel uit: Prevent Actua - 2018

Toepassing van de Welzijnswet op en onderzoek naar de machineveiligheid in een schoolomgeving : Mogelijke veiligheidsaanpassingen versus de arbeidsrealiteit

Auteur: Miralem Bajric, Helga Colpaert, Christine Hannes, Stefaan Michels,
Caroline Polfliet and Gunter Van den Wyngaert

Groepsopdracht Techniek specialisatiemodule preventieadviseur niveau 1 -
Universiteit Antwerpen - 2018

De Spectrumschool kende de afgelopen vijf (school)jaren twee ernstige arbeidsongevallen met personeelsleden en twee ongevallen met leerlingen, beiden op hun stageplaats. Alle arbeidsongevallen waren gerelateerd aan het werken met gevaarlijke machines. Op school krijgen leerlingen vanaf het tweede jaar, het zogenaamde beroepsvoorbereidend leerjaar, praktijklessen en komen ze dus veelvuldig in aanraking met gevaarlijke machines en potentieel gevaarlijke situaties. Alle leerlingen vanaf 16 jaar komen in aanraking met de bedrijfswereld en de veiligheidseisen die daar gelden. Er komen dagelijks 900 leerlingen via hun praktijklessen in aanraking met machines en alle risico's die daarbij horen. Van alle aangeboden opleidingen hebben de metaal- en houtbewerking de meeste machines die potentieel risicovol zijn. Gebaseerd op het aantal ongevallen en gezien er in de houtbewerking al acties zijn ondernomen, hebben we ervoor gekozen om de afdeling metaalbewerking in ons onderzoek te bestuderen. De studie is gericht op twee types draaibanken voor metaalbewerking. Het doel van ons onderzoek is om te bepalen op welke manier de veiligheidsaspecten (werkomgeving, machines, informatievoorziening) verbeterd kunnen worden. Hiervoor is de volgende onderzoeksvraag gedefinieerd: Zijn de machines in de schoolomgeving conform de vigerende wetgeving en is de veiligheid van de leerlingen hiermee voldoende geborgd? Om een antwoord te krijgen op de gedefinieerde onderzoeksvraag werden observatierondes ingepland en interviews afgenomen bij alle betrokken partijen (schoolleiding, leerkrachten en leerlingen). Uit de verzamelde antwoorden blijkt dat de leerkrachten veel vakkennis hebben en betrokkenheid tonen bij de opvolging van hun leerlingen en de leerprocessen. Over de werking van het veiligheidszorgsysteem werden geen concrete antwoorden gegeven aangezien de leerkrachten en leerlingen de juiste invulling hiervan niet of onvoldoende blijken te kennen. De aanwezige draaibanken, in de scope van het onderzoek in dit groepswerk, werden getoetst aan de relevante normering (NBN-EN-ISO 23125:2015). De defecten aan bepaalde machines zijn bekend bij de leerkrachten echter deze defecten worden niet direct verholpen. Door de beperkte (school)budgetten wordt deze situatie gedoogd en wordt er vanuit gegaan dat de aanwezige ervaring de leerkrachten zal helpen om hier veilig mee om te gaan. De wetgeving die van toepassing is op een schoolomgeving en dan specifiek op de relatie school leerling wordt in kaart gebracht en geïnterpreteerd. Naast het oplijsten van wat er bestaat aan procedures en richtlijnen, is voornamelijk onderzocht hoe dit alles in de praktijk wordt toegepast en hoe de veiligheidscultuur is doorgedrongen op de werkvloer. Hiervoor is een veiligheidscultuurmeting conform Hearts & Minds uitgevoerd. Uit dit onderzoek is naar voren gekomen dat er binnen de schoolomgeving reactief wordt omgegaan met alle veiligheidsaspecten. De directie van de Spectrumschool gaf expliciet aan de resultaten van dit onderzoek te (h)erkennen en wil deze gebruiken als basis voor het verder evolueren van het veiligheidszorgsysteem. Op basis van de resultaten van

ons onderzoek zijn er aanbevelingen opgesteld, welke verder in een actieplan uitgewerkt moeten worden met alle betrokken partijen (hiërarchische lijn, preventiedienst, leerkrachten en leerlingen).

Om het veiligheidszorgsysteem te verbeteren worden, onder andere, de volgende concrete aanbevelingen gemaakt (niet exhaustieve lijst) :

- uitvoeren van risicoanalyses op alle niveaus;
- de nieuwe leerkrachten aantoonbaar instrueren over de werking van het veiligheidszorgsysteem;
- de aankoopprocedure verbeteren;
- voor elke nieuwe machine de controle uitvoeren op de 19 minimumvoorschriften van Bijlage IV.2-2. van de Codex Boek IV Arbeidsmiddelen;
- het onderhoud en keuring van de machines aantoonbaar bijhouden;
- de incidenten met machines registreren en bespreken met de betrokken partijen;
- De prioritering in bovengenoemde acties zal verder door de betrokken partijen gedefinieerd moeten worden.

Adviezen voor een veilig werkhuis - Een 'school' voorbeeld

Auteur: Lennert Balthasar

Bachelorproef opleiding Integrale Veiligheid - AP Hogeschool - 2018

Besluit Machines zijn fantastisch! Daar ben ik het na dit werk nog meer van overtuigd. Machines kennen diverse toepassingen om het werk voor de mens lichter te maken of om handelingen uit te voeren die voor een mens te moeilijk en/of te zwaar zijn. Machines brengen gevaren met zich mee. Ook daar ben na dit werk nog meer van overtuigd. De leuze vroeger was alles beter moet ik in dit werk helaas ontkrachten. De oudere machines die aanwezig zijn in het werkhuis hinken momenteel duidelijk achterop op het vlak van veiligheid. Afschermingen blijken niet afdoende te zijn en diverse besturingselementen bevinden zich in de gevaarlijke zone. Er dient een inhaalbeweging gemaakt te worden om alle machines conform de vigerende regels te krijgen. Deze inhaalbeweging kan perfect door de leerlingen uit het zesde jaar elektrische installatietechnieken of het zevende jaar industriële onderhoudstechnieken uitgevoerd worden. Met de nodige begeleiding kan dit project een meerwaarde bieden voor zowel de installateurs als de leerlingen die het toestel dagelijks gebruiken. Daarnaast dringt de ontwikkeling van een digitaal machinesysteem zich op.

Momenteel beschikt de scholengemeenschap niet eens over een overzicht waarin het onderhoud of de herstellingen aan machines worden bijgehouden. Hierdoor kunnen er gevaarlijke situaties ontstaan en kan er geen preventief onderhoud aan toestellen opgevolgd worden. Naast een bron van risico's kan dit ook leiden tot hoge onderhoudskosten die zich plotsklaps aanbieden. De kennis en kunde om een digitaal systeem uit te bouwen heeft de scholengemeenschap in huis, dat is in het verleden reeds bewezen. Door volop in te zetten op de ontwikkeling van het systeem kan men winst maken op het vlak van veiligheid en op economisch vlak. Een schoolvoorbeeld van een win-winsituatie dus. Evacuatiewegen zijn aanwezig in het werkhuis. Adequate evacuatiewegen ontbreken momenteel. De verschillende herinrichtingen van het werkhuis zijn technisch perfect opgelost door een zeer capabel leerkrachtenkorps.

Op het vlak van veiligheid hebben die ingenieuze oplossingen dan weer een minder positieve invloed. De verbouwingen eisen duidelijk hun tol als het om evacuatiewegen gaat. Sommige wegen zijn te smal of maken een omweg om tot aan een nooddeur te komen. Andere uitgangen zijn dan weer niet op een veilige manier te bereiken. Indien men bij de herinrichting van het werkhuis die komende zomer gepland staat, rekening houdt met de adviezen die in dit werk beschreven staan, dan voldoet men aan de vigerende wetgeving. De Sint-Martinusscholen zijn een fantastische plaats om school te lopen. Doorheen de jaren zijn er verschillende aanpassingen aan machines en gebouwen gebeurd die een negatieve impact op de veiligheid hebben. Als er een beleid wordt opgezet dat ijvert op het vlak van veiligheid, kan er begonnen worden om een degelijke en duurzame veiligheidscultuur uit te bouwen. In dit verhaal moeten leerkrachten, leerlingen en hiërarchische lijn samenwerken en elkaar steunen om tot mooie resultaten te komen. Indien dit lukt, dan kan iedereen verder school (s)maken en de wereld (s)maken.

Promotor: Marc Kenis

Implementeren en toepassen van het thema ongevallen en hulpverlening uit de inspectie-index woonbaarheid, veiligheid en hygiëne

Auteur: Mathias D'Hondt

Eindwerk preventieadviseur niveau 2 - Syntra West - 2019

Inleiding

Bernardustechnicum is een fusieschool van voorheen 3 autonome scholen die binnen het katholiek onderwijs in Oudenaarde technisch en beroepsonderwijs aanbieden. Het Technisch Instituut Onze Lieve Vrouw (Bernardusscholen 4, nr. 037846), het Vrij Landelijk Instituut (Bernardusscholen 5, nr. 03853) en het Vrij Technische Instituut Sint-Lucas (Bernardusscholen 6, nr. 037821) vormen nu één pedagogische entiteit met

behoud van de schoolnummers. Deze samenvoeging in 2013 van de 3 verschillende scholen, bracht heel wat veranderingen met zich mee. Door de verschillende cultuur en werkwijze binnen de 3 scholen heen en al enkele positiewissels van de preventieadviseurs, was het een hele uitdaging voor mij om de werkwijze op de scholen op één en dezelfde lijn te krijgen.

Binnen de scholen was voldaan aan de wettelijke keuringen, rondgangen, adviezen en alle wettelijke bepalingen voldaan, maar er waren geen acties uitgevoerd in het kader van preventie. Mijn startopdracht bestond uit het uploaden van alle documenten en verslagen in ons online documentensysteem, waardoor ik snel vertrouwd geraakte met de specifieke terminologie en materie.

Binnen de interne dienst werd al enkele malen de aankomende onderwijsinspectie besproken en de verandering naar inspectie 2.0. Dit wekte bij mij heel wat interesse op en zorgde ervoor dat ik verder op zoek ging naar wat er juist werd gecontroleerd en wat een dergelijke inspectie inhield.

Met het oog op de doorlichting in het voorjaar van 2019 werd op 1 september de inspectie 2.0 aan ons voorgesteld. De onderwijsinspectie ging een heel andere stijl van handelen hanteren door meer een lerende en stimulerende rol te spelen in plaats van een controlerende rol. De inspectie 2.0 maakt gebruik van de door hen opgestelde 9 processen.

Door mijn actieve functie als hulpverlener binnen de school, heeft dit ertoe geleid dat het proces ongevallen en hulpverlening de meeste interesse opwekte bij mijzelf en dit thema was ook de eigen keuze van de school bij de inspectie van begin maart 2019.

In mijn thesis schets ik een beeld van de school en hun externe partners, het wettelijk kader waarbinnen het proces valt, een korte voorstelling van de inspectie index 2.0, de procesbepaling, het kader voor de risicoanalyse en de analyse van de uitgevoerde risicoanalyse, alsook de voorstelling van preventiemaatregelen. Promotor: Franky Wauters

Samen is beter: werken aan samenwerking en ondersteuning in een Vlaamse scholengemeenschap

Auteur: Sven Geenens

Masterscriptie Educational Needs - Fontys Hogeschool - 2018

Dit praktijkgericht onderzoek situeert zich in een Vlaamse scholengemeenschap van veertien basisscholen. De aanleiding is dat de directeuren van deze scholen een gestegen werkdruk ervaren en aangeven dat zij meer wensen in te zetten op samenwerking en ondersteuning. Uit een grondige literatuurstudie blijken dit belangrijke job-resources (De Jonge, Le Blanc & Schaufeli, 2013; Instituut Werk en Stress, 2008). Met een onderzoeksgroep van vier directeuren ga ik tijdens een waarderend onderzoek (Appreciative Inquiry – AI) (Cooperrider & Whitney, 2005) op zoek naar een antwoord op de volgende onderzoeksvraag:

Welke initiatieven rond samenwerking en ondersteuning binnen de scholengemeenschap dragen volgens de directeuren bij tot gezond werk en dienen volgens hen, na een door mij begeleid AI-traject, verder te worden uitgewerkt?

Bijzonder aan AI is de oplossingsgerichte benadering. De focus in dit onderzoek ligt dan ook op 'gezond werk' en niet op 'werkstress'. Het AI-traject verloopt in vier fasen. Tijdens de Discoveryfase worden alle directeuren bevraagd omtrent samenwerking en ondersteuning. Van de onderzoeksgroep (n = 4) worden waarderende interviews afgenomen om te peilen naar

eerdere successen met betrekking tot het positieve kernthema (Masselink & IJbema, 2017). Met de opbrengst hiervan beschrijft de onderzoeksgroep de gewenste toekomst in de Dreamfase.

Dit leidt in de Design-fase tot vier provocatieve voorstellen rond samenwerking en ondersteuning als hefboomen voor gezond werk:

- Een scholengemeenschapsonwikkelingsplan.
- Samenwerken om dubbel werk te vermijden.
- Samen op zoek gaan naar onderwijsinnovatie.
- Een vademecum voor (startende) directeuren

In de Destiny-fase beslist de voltallige groep directeuren (n = 14) om al deze initiatieven te implementeren, te beginnen met het scholengemeenschapsonwikkelingsplan.

Tijdens het onderzoek ga ik ook na in welke mate ik word ervaren als een oplossingsgerichte coach. Uit data-analyse blijkt dat ik als werkpunt vanuit een niet-wetende houding (Larock & Van der Heijden, 2016) meer het eigenaarschap bij de groep kan laten.

Promotor: Piet Koppejan

Akoestisch verbeteren van een refter in een school

Auteur: Melanie Huysmans

Eindwerk preventieadviseur niveau II - Syntra Midden-Vlaanderen - 2014

Ik koos het onderwerp voor mijn eindwerk op basis van mijn voorgaande werkervaring. In mijn huidige job, bij scholengroep Brussel GO!, bleken op het eerste zicht geen grote problemen over akoestiek en geluid naar boven te komen. Daarom startte ik een enquête bij de werknemers om te polsen naar hun ervaringen. Omdat 70 mensen van de 98 ondervraagden antwoordden dat ze problemen ervaren in de refter, ben ik op zoek gegaan naar een school waar de refter momenteel nog een probleem vormt. Het doel van dit eindwerk is om te onderzoeken waarom het probleem zich voordoet in deze refter van een nieuwbouw-school alsook preventiemaatregelen te kunnen opstellen en oplossingen te kunnen bieden voor dit probleem. Ik probeer hierbij op zoek te gaan naar oplossingen die zouden kunnen fungeren voor verschillende refters/klaslokalen.

Het uitbouwen van een dynamisch risicobeheersingssysteem op basis van een online welzijnsplatform

Auteur: Koen Onraedt

Eindwerk preventieadviseur niveau 1 - Amelior - 2017

Het doel van dit eindwerk is het ontwikkelen van een tool voor het uitbouwen van een dynamisch risicobeheersingssysteem. Op basis van een analyse van intern en extern vastgestelde knelpunten en tekorten binnen de organisatie bleek dat er vooral nood was aan de concrete verwezenlijking van een dynamisch risicobeheersingssysteem. Aan de hand van de wettelijke vereisten en de OHSAS 18001 als leidraad werden concrete doelstellingen en te realiseren toepassingen vooropgesteld. Verschillende strategieën om de doelstellingen te verwezenlijken werden vergeleken. Het zelf ontwikkelen van een online en interactief welzijnsplatform bleek de meest aangewezen optie. Er werden verschillende modules ontworpen en geprogrammeerd op maat van de specifieke processen binnen de organisatie. Verschillende modules zijn reeds operationeel en worden momenteel getest door een subgroep van eindgebruikers. Hieruit blijkt dat het online welzijnsplatform in staat is om : Gegevens met betrekking tot welzijn op het werk in te zamelen Deze gegevens te verwerken, op te slaan en te analyseren Bedrijf: Provinciaal Technisch Instituut (PTI)
Promotor : Yoeri Adams, Thierry Uyttenhove

Creëren van veilige werkplaatsen in het buitengewoon secundair onderwijs specifiek voor de opleidingsvorm OV3

Auteur: Manuela Pannier

Eindwerk preventieadviseur niveau 1

Onderscheiding: Winnaar Prebes Award 2017 - Odisee - 2016

Door een lange tijd aan deze opdracht te werken, heb ik ondervonden dat veel mensen binnen het onderwijs weinig of niet op de hoogte zijn van de structuur die achter onze preventiedienst schuilt, niet iedereen volgt namelijk een basiscursus veiligheid. Dit eindwerk is voor het GO! onderwijs bruikbaar om beknopt uit te leggen hoe de preventiedienst te werk gaat en hoe een preventiebeleid moet opgevat worden. Nu er specifieke brondocumenten zijn opgesteld, kunnen we ook de andere opleidingsvormen in het buitengewoon onderwijs aanpakken. We zullen op dezelfde werkwijze te werk gaan bij de nadere opleidingsvormen in OV3 namelijk: het participatief bevragen van HL en leerkrachten; het bundelen van actiepunten/maatregelen uit de participatieve bevraging; het opnemen van deze actiepunten/maatregelen in het GPP/JAP van de school en de scholengroep; het uitvoeren van de actiepunten/maatregelen en de realisaties periodiek bekend maken via de diverse kanalen namelijk: via het BOC25, TOC26 en de personeelsvergaderingen; het opmaken van een controlelijst per werkplaats, tool voor de HL27 en PA28 bij de controle op mogelijke risico's van de bestaande specifieke werkplaatsen; het opmaken van een checklist per werkplaats voor een nieuwbouw, tool voor de ontwerper/architect bij het ontwerpen en uittekenen van een specifieke werkplaats; het opmaken van de veiligheidsinstructiekaarten voor de andere opleidingsvormen binnen OV3; het opmaken van een werkplaatsreglement per opleidingsvorm voor ouders en leerling het opmaken van een werkplaatsreglement per opleidingsvorm bestemd voor de werkplaatsen in affichevorm. Al deze specifieke brondocumenten worden in een globaal preventieplan/ jaaractieplan verder uitgewerkt en opgevolgd, en klaargemaakt voor alle schoolgemeenschappen binnen het GO! Onderwijs.
Promotor: Bertin Desmidt

Help!?... en wat nu? : Noodplanning en brandpreventiedossier van een lagere school

Auteur: Youri Parmentier

Eindwerk preventieadviseur niveau 2 - Cresept - 2017

Zowel het restrisico evacuatie en dienst zijn in beide risicoanalyses ontoereikend. Mogelijke preventiemaatregelen in beide gevallen zijn:

- Opstellen van een brandbestrijdingsdienst: op te nemen in JAP gezien het zeer hoge risico en de wettelijke verplichting ervan.
 - Evacuatietechnieken bijschaven a.d.h.v. extra evacuatieoefeningen (meer variatie in de scenario's en 2 maal per jaar) met de bedoeling om te evacuatietijd te verminderen.
 - Opmaken van brandpreventiedossier en doorspelen naar de lokale brandweer en ambtenaar noodplanning van de gemeente.
 - Opleiding voorzien voor de gebruikers van beamers en kopieertoestellen: naar gebruik en onderhoud toe.
- Promotor : Dhr Maximus

Deradicalisering: hoe veilig is onze school?

Auteur: Eli Peeters

Paper basisvorming veiligheidskunde [niveau 3] - Coprant - 2017

De paper gaat over veiligheid en bij een aanslag van terreur of AMOK, en het psycho-sociale aspect dat erbij komt. Wat kan het preventiedossier bijdragen om de veiligheid van de leerlingen en het personeel te verhogen? Hoe kunnen we het psycho-sociale welzijn van het personeel bevorderen in deze crisistijden? Het is van belang om bij beide delen degelijk in het preventiedossier te integreren. Dit niet alleen als theoretisch model maar ook in de dagdagelijkse praktijk van de schoolwerking. Een efficiënt uitgewerkte evacuatieprocedure met als controle middel de integratie in het Globaal Preventieplan en het jaaractieplan zijn essentieel om uiteindelijk tot een doeltreffende uitvoering van deze procedure te komen. Daarbij speelt de communicatie met het schoolteam een belangrijke rol om dit alles zo breed mogelijk uit te dragen. Regelmatige oefening van de evacuatie met telkens een degelijke feedback vanuit de werking resulteren in een goede kwaliteitszorg. Veiligheid voor alles zegt genoeg maar het personeel moet ook graag naar school komen werken. In deze bedreigende tijden hebben zeker een groot aantal mensen last van twijfels en zelfs angsten omtrent de radicaliseringsgolf die volop nog bezig is in onze maatschappij en waar het onderwijs nauw bij betrokken is. De vragen die de leerkrachten, secretariaats- en onderhoudspersoneel hebben bij deze verontrustende toestanden, signalen moeten aanhoord worden. Het schoolbestuur en de schoolleiding kunnen op allerlei manieren informeren. Er moet wel iemand aanspreekbaar zijn die in alle discretie en met voldoende vertrouwen het personeel kan ontvangen. Zoals in het deel veiligheid is het hier ook van belang om dit in het preventiedossier op te nemen en er effectief voor te zorgen dat in de schoolpraktijk iemand kan functioneren met deze taak: de vertrouwenspersoon. We moeten de school niet laten baden in een sfeer van pessimisme of voortdurende angst. Dit zou voor onze leerlingen niet het juiste milieu zijn om in op te groeien. Gelukkig maar! We moeten wel een basis creëren

Het opstellen van een intern noodplan voor een secundaire school met internaten. Gedetailleerde uitwerking van het hoofdstuk AMOK

Auteur: Gert Rots

Eindwerk preventieadviseur niveau 2 - Syntra West - 2017

Het opzet van dit eindwerk is het opmaken van een volledig intern noodplan. Aangezien de organisatie waarvoor ik werk een school is met een zeer open domein, met zowel dagschool als internaten en met meerdere gebruikers op één domein is het opmaken van een allesomvattend intern noodplan een grote opdracht. Dit eindwerk omschrijft een groot deel van de opstart hiervan, maar de tijd was te kort om de volledige uitwerking tijdens deze periode te voltooien. Samen met het comité hebben we via het jaaractieplan echter reeds vervolg gepland, zodat voor het einde van dit schooljaar het intern noodplan volledig up-to-date zal zijn. Om binnen dit eindwerk voldoende gedetailleerd te kunnen gaan en niet te vervatten in een te algemene en niet gedetailleerde uitwerking van dit thema, heb ik ervoor gekozen om mij vooral toe te spitsen op het hoofdstuk AMOK. Alle inhoudelijke onderwerpen van het intern noodplan zullen in dit eindwerk kort aangekaart worden, echter enkel het deeltje AMOK zal in detail worden uitgewerkt. . Waar vroeger aanslagen, ook gericht op kinderen, eerder voorbehouden leken voor buitenlandse locaties, komt ook bij ons de dreiging steeds dichterbij. Zelfs los van terrorisme getuigen aanvallen zoals deze uitgevoerd door Kim De Gelder op een kinderdagverblijf begin 2009 en zijn intenties om een bloedbad aan te richten op een Antwerpse universiteit, dat we nood hebben aan een concreet plan mocht er ook op onze school sprake zijn van AMOK. Hoe verwittigen we alle aanwezige leerlingen en personeel bij een incident? Wie neemt de leiding? Wie communiceert? Hoe werken we

samen met hulpdiensten? Hoe communiceren we naar andere gebruikers van het domein toe? Wie communiceert naar ouders? De pers? Hoe oefenen we noodprocedures in en hoe vaak? Dit is slechts een grip uit een aantal vragen waarop antwoorden uit een intern noodplan dienen te komen. Op deze vragen en wat de linken tussen AMOK en andere noodprocedures uit het ruimere interne noodplan zijn, probeert dit eindwerk een antwoord te bieden. Tijdens het maken van dit eindwerk werd het intern noodplan voor de school voor een zeer groot deel uitgewerkt. Uiteraard is dit teamwerk waar verschillende partijen bij betrokken waren en al niet in het minste het comité. Anderzijds werkt het sterk motiverend dat vanuit de tijd die aan dit eindwerk wordt gependend, ook effectief een bruikbaar document volgt dat door en vooral voor de school effectief zal worden ingezet.

Promotor: Dennis Berens

Evacueren in het onderwijs

Auteur: Els Schellekens

Eindwerk preventieadviseur niveau 2 - Provinciaal Veiligheidsinstituut - 2015

De bedoeling van dit werk was om het hele gebeuren rond evacuatie in onze school beter af te stemmen op de realiteit en ook bruikbaar te maken op momenten waarop niet alles netjes volgens het boekje verloopt. De vigerende wetgeving rond brandpreventie leerde ons al snel dat zonder degelijke risicoanalyse inzake brand het opstellen of bijstellen van een evacuatieprocedure onbegonnen werk was. Ondertussen beschikt onze campus Lange Kroonstraat over een risicoanalyse brand. Zo konden we een aantal problemen (o.a. het gasprobleem in de chemielokalen) aanpakken of tenminste toch opsommen in het JAP of GPP (de brandpreventie in de villa, de risico's in het werkhuis,). Wat uit ongeveer elke risicoanalyse naar voren kwam, was het probleem bij de brandbestrijdingsdienst. Hoewel onze school vanuit het verleden wel op een aantal mensen kon rekenen voor specifieke taken tijdens de evacuatie, konden we in dit eindwerk op een gestructureerde manier de taken van de dienst afvinken en toekennen aan een aantal van onze werknemers. De brandbestrijdingsdienst zoals ook het KB van 28/03/2014 voorstelt, werd dan ook opgericht en zal in de toekomst ook de nodige opleiding krijgen om steeds adequaat te werk te kunnen gaan. Nog vanuit de wetgeving wordt het brandpreventiedossier verplicht. Op onze school bestonden een aantal, sterk verouderde documenten, verder niet veel. Vanuit de risicoanalyse konden we ondertussen de resultaten hiervan samen met de bijhorende preventiemaatregelen verzamelen. De brandbestrijdingsdienst werd opgericht zoals al eerder werd vermeld, en de schriftelijke evacuatieprocedure werd herschreven en uitgebreid. Er is aandacht voor gestructureerde en ongestructureerde momenten, voor werknemers en leerlingen, voor vegers, EHBOers en coördinatoren. Alle beschikbare informatie rond evacuatie werd gebundeld in één grote evacuatieprocedure. De verouderde evacuatieplannen werden mee opgenomen in het JAP en in het GPP, maar gebouw C werd al helemaal aangepast. De informatie die in het interventiedossier thuishoort, moet nog verder verzameld worden. Dit wordt mogelijk uitbesteed aan een firma die hierin gespecialiseerd is. De problematiek rond nooduitgangen en nooddeuren (zeg niet zomaar nooddeur tegen een deur die naar buiten leidt), werd om budgettaire redenen in het GPP opgenomen. Verder was er nog aandacht voor de opleiding en de informatie naar nieuwe werknemers toe. De nieuwe inzichten en procedures die geschreven werden naar aanleiding van dit werk, werden al mee opgenomen in de nieuwe infosessie. Bovendien zal er meer aandacht zijn aan het tijdig geven van deze opleiding en informatie.

Promotor: François Maximus

Optimalisatie van de onthaalprocedure en werkpostfiches binnen het ITG

Auteur: Rani Schurmans

Bachelorproef opleiding Integrale Veiligheid - AP Hogeschool - 2018

Het onthaal van elke nieuwe medewerker is een cruciaal gegeven binnen elke organisatie. Aan de hand van een onthaalproces zorgt men ervoor dat de nieuwe medewerker op eenzelfde manier wordt geïnformeerd en zich sneller zal integreren, thuis voelen, in het bedrijf. Tevens zullen zij door middel van een goed onthaal ook sneller hun nieuwe functie onder de knie krijgen en bijgevolg productiever zijn. Dit proces is eveneens belangrijk voor het voorkomingsbeleid binnen elk bedrijf alsook voor de voorkoming van arbeidsongevallen. Elk bedrijf of instelling ontvangt nieuwe medewerkers op hun eigen, unieke manier. Dit kan door middel van een brochure, een presentatie, een film of andere hulpmiddelen. Dit onthaal start al van bij de eerste ontmoeting met de nieuwe medewerker. Daardoor is het een heel proces om een nieuwe medewerker in het bedrijf te introduceren.

Het Instituut voor Tropische Geneeskunde maakt gebruik van verschillende initiatieven om het onthaal van hun nieuwe medewerkers (personeel en studenten) te verzorgen. Door middel van verschillende initiatieven opent zich een breed spectrum aan veiligheids- en milieuaspecten als afspraken binnen het instituut. Tijdens een audit van de ISO9001:2015-norm en een tevredenheidsenquête is gebleken dat verschillende processen als administratief te zwaar werden beschouwd. Dankzij de gegevens van deze audit wil het Instituut voor Tropische Geneeskunde dit onthaalproces optimaliseren tot een eenduidig proces.

Vervolgens zijn ook de werkpostfiches van groot belang wanneer een stagiair of individuele student meewerkt binnen een bepaalde dienst. Vooraleer de stagiair of individuele student aan de slag kan gaan op de dienst wordt een werkpostfiche opgemaakt. Hierbij worden alle risico's en preventiemaatregelen, die van belang zijn bij het uitvoeren van hun taken, opgesomd en tevens geïllustreerd door zowel de preventieadviseur als de arbeidsgeneesheer. Het Instituut voor Tropische Geneeskunde wil ook het proces van de werkpostfiches optimaliseren. Doordat stagiairs en individuele studenten vaak dezelfde taken uitvoeren, wil het instituut gestandaardiseerde werkpostfiches invoeren. Door middel van reeds aangeduide risico's en beschermingsmaatregelen, wordt ook dit proces geoptimaliseerd.

Promotor: Inge Wens

Risicoanalyse van een hogeschool

Auteur: Annelore Taelman

Eindwerk preventieadviseur niveau 2 - Syntra West - 2016

Naar aanleiding van de huidige wetgeving inzake het welzijn op het werk moet de wetgever een risicoanalyse uitvoeren van de psychosociale risico's van zijn werknemers. De doelstelling van dit eindwerk is een actieplan implementeren na het uitvoeren van een psychosociale risicoanalyse bij het volledige personeelsbestand van onze hogeschool. In het eerste hoofdstuk wordt het wettelijk kader uiteengezet. In het tweede hoofdstuk wordt kort besproken hoe de hogeschool Vives is ontstaan en wat hun missie is. Dit hoofdstuk is belangrijk omdat het aangeeft dat de werknemers in de loop der jaren onderhevig waren aan enkele structurele wijzigingen. Het derde hoofdstuk legt uit dat er vanuit de directie reeds actie ondernomen wordt om het welzijn op het werk te bevorderen. Er is naast de personeelsdienst nu ook een HR-groep opgericht die zich meer zal richten op de tevredenheid van de werknemers, mogelijkheden voor opleiding, aanwerving procedures, evalueren, kortom een HR-beleid in de breedte. In hoofdstuk vier wordt de psychosociale risicoanalyse uitgewerkt. Er wordt uitgelegd dat het noodzakelijk is om samen te werken met de externe dienst voor de analyse. Maar dat er ook een eigen inbreng van de interne HR-werkgroep is met betrekking tot de risicoanalyse. Hoofdstuk vijf bespreekt de evaluatie van de risicoanalyse. Er wordt uitgelegd hoe de analyse bij Idewe wordt verwerkt en hoe ze de resultaten aan VIVES presenteren, en dit op verschillende manieren. In hoofdstuk zes wordt het actieplan opgesteld en in de laatste twee hoofdstukken wordt besproken hoe de uitvoering en evaluatie zal gebeuren en geborgd worden.

Promotor: Donat Callewaert

Actualisatie van het intern Noodplan Berthoutinstituut-Klein Seminarie (BimSem) Mechelen

Auteur: Lieve Thys

Eindwerk Preventieadviseur niveau 2 - Provinciaal Veiligheidsinstituut - 2017

Om in een noodsituatie snel en gepast te kunnen reageren als organisatie, is een goede voorbereiding een absolute noodzaak. Vandaar dat ik voor dit eindwerk heb gekozen voor de evaluatie van het bestaande noodplan op school en de vernieuwing en **actualisatie** ervan.

Ik heb alle bestaande documenten m.b.t. het **noodplan** op school verzameld en geïnventariseerd. O.a. actiekaarten, evacuatieplannen, evacuatieprocedures, interventieplan, EHBO instructies, instructies leerlingenvervoer, inventaris van de noodkoffer, lijst van noodnummers, sleutelplan ... een onsamenhangend geheel met leemtes.

Om dit onsamenhangend geheel samen te brengen in één draaiboek dat alle noodzakelijke informatie bevat om de veiligheid te kunnen garanderen voor leerlingen en personeel in geval van een noodsituatie, heb ik de vigerende wetgeving geconsulteerd, heel wat externe bronnen geraadpleegd om zicht te kunnen krijgen op actuele visies over evacuatieplannen, interventieplannen en interne noodplannen, ben ik gaan praten met experts ter zake waaronder de noodplanambtenaar van Mechelen nl. Steven Vermeeren, de brandweerkapitein Eric Van Campenhout. Ook heb ik nascholing gevolgd over de verschillende thema's via CNO en Kluwer.

Snel werd duidelijk dat sommige evacuatie routes, het interventieplan en het intern noodplan aan vernieuwing en actualisatie toe waren.

Ik heb uit de bestaande documenten, de nuttige weerhouden, deels geactualiseerd en deze worden samen gebracht in één **draaiboek**. Na goedkeuring door de directie en het Comité wordt het intern noodplan digitaal raadpleegbaar gemaakt op intranet van de school.

De mensen van het crisisteam ontvangen een USB stick. Voor elk sleutelkluisje voor de brandweer wordt ook een USB-stick voorzien. Bij de brandweerkluizen wordt een noodplankoker geplaatst waarin het interventieplan en het intern noodplan op papier zijn terug te vinden. Er blijft ook 1 papieren versie bewaard bij de preventieadviseur.

Omdat het personeel tot nu toe werd geïnformeerd via memo's, mails, papieren instructies, heb ik een **brochure** gemaakt over "Hoe reageren in noodsituaties" voor het personeel van BimSem waarin alle nuttige informatie is gebundeld.

Na goedkeuring van directie en Comité moet nog worden beslist hoe deze brochure zal worden verspreid. Specifiek voor het internaat startte ik het project "Een brandveilig internaat" op. Op de teamvergadering van juni 2017 werd dit project toegelicht met als doel samen met de internaatbeheerders en opvoeders de alarmering, de evacuatie en communicatie te evalueren. Dit project maakt deel uit van het JAP 2016-2017 en dat zal worden opgevolgd door het Comité.

De werkbaarheid van de nieuwe actie- en functiekaarten wordt in het najaar uitgetest met een zandbak oefening op woensdagnamiddag waaraan het volledige crisisteam van de school zal deelnemen. De nieuwe actie- en functiekaarten maken deel uit van het canvas intern noodplan van de stad Mechelen. Op vraag van de rampenplanambtenaar, Steven Vermeeren, worden deze actie- en functiekaarten gebruikt in alle Mechelse scholen om zo op een uniforme manier te reageren in geval van een noodsituatie. Na een aangekondigde evacuatie van de school in oktober 2017, is een onaangekondigde evacuatie van het internaat gedurende de avond en met begeleiding van de brandweer in het voorjaar 2018 gepland.

Mijn doel is om op langere termijn ook een noodplan voor het internaat uit te werken.

Wanneer een noodsituatie zich voordoet gedurende de nacht, is een beperkt aantal personeelsleden (opvoeders) verspreid over verschillende gebouwen, waardoor het installeren van een crisiscel aan andere criteria moet voldoen dan voor de school.

Omdat verbouwingen aan het internaat zijn gepland in december 2017 heb ik de documenten voor het internaat niet geactualiseerd. Het internaatpersoneel wordt geïnformeerd via het project "Een brandveilig internaat".

De herziening van het sleutelplan is ook uitgesteld naar later omdat ik me realiseer dat dit project niet haalbaar is binnen het tijdsbestek van dit eindwerk.

De uitwerking en integratie van het intern noodplan voor school en internaat en het nieuwe sleutelplan zijn opgenomen in het GPP.

Een aantal doelstellingen zijn gerealiseerd, een deel doelstellingen moeten nog gerealiseerd worden en zijn samengebracht in een stappenplan.

Promotor: François Colin

Het dubbel statuut van de stagiair op het landbouwbedrijf

Auteur: Raf Van Buynder

Eindwerk Preventieadviseur niveau 2 - Syntra Midden-Vlaanderen - 2018

Sinds 01/09/2015 wordt de stagiair beschouwd als werknemer. Dit heeft tot gevolg dat de stagiair niet meer verzekerd is via de schoolpolis. De school zorgt voor de arbeidsongevallenverzekering en de stagegever is verantwoordelijk voor het welzijn tijdens het werk van de stagiair. Dit is het dubbel statuut dat de stagiair heeft. Het gevolg van het dubbel statuut en de jeugdigheid van de stagiair is dat er verschillende wetgevingen gelden. Er wordt bij het opstellen van de leerlingenstageovereenkomst rekening gehouden met: de Codex over het welzijn op het werk, de Codex secundair onderwijs en de regels van het katholiek onderwijs. De leerlingenstageovereenkomst, dat tevens dienst doet als stagereglement, is een oplisting van de rechten en plichten van zowel de stagiair, de stagegever als de school. In de leerlingenstageovereenkomst staat duidelijk wat er van de stagiair verwacht wordt. De lijst van de verbodsbepalingen wordt als bijlage bij de leerlingenstageovereenkomst toegevoegd.

De bedoeling van een leerlingstageovereenkomst is om duidelijke afspraken te maken tussen de verschillende partijen. Het doel van de stage is om de leerlingen als werknemer te laten kennis maken met de bedrijfswereld. Maar de stagiair is een werknemer in opleiding, die niet altijd de gevaren kan inschatten. Dankzij een goed onthaalbeleid, het invullen van een onthaalfiche en een rondleiding op het stagebedrijf kan de stagiair op de risico's gewezen worden. Door de risicoanalyses en de te nemen preventiemaatregelen op bedrijfsniveau te bespreken samen met de stagiair. Door de stagiair als opdracht risico's te laten opzoeken en bespreken wordt de stagiair zich meer bewust van het belang veilig werken. Als er dan voldoende aandacht besteed wordt aan het opsporen, inventariseren, evalueren en beheersen van risico's (= het dynamisch risicobeheersingssysteem) kan het aantal ongevallen op de stagebedrijven hopelijk beperkt blijven.

Promotor: Marc Duquet

Het aankoop- en voorkomingsbeleid toegepast op onze school

Auteur: Roosje Van den Driessche

Eindwerk preventieadviseur niveau 2 - Syntra West - 2016

Bij de aankoop van producten, arbeidsmiddelen en beschermingsmiddelen is elke werkgever verplicht een preventief beleid te voeren met als doel nieuwe risico's inzake veiligheid, gezondheid en milieu te beheersen. Hiermee beoogt men het belangrijkste preventieprincipe, namelijk risico's voorkomen. Zo is het ook de

bedoeling om op onze school ongeschikte aankopen en onjuist gebruik te vermijden. Met dit eindwerk wil ik een handelingsplan opstellen voor het aankopen van alle non-food producten. Hiervoor maak ik eerst een indeling volgens het type product. Daarna worden per type de verschillende procedures of werkwijzen beschreven. Achteraan in dit werk, in deel 9 zijn sjablonen opgenomen voor werkdocumenten zoals bijvoorbeeld een bestelbon type B. Verder moeten de werknemers beschikken over de nodige instructies en informatie krijgen over de mogelijke gevaren waaraan ze blootgesteld worden en in bepaalde situaties een gepaste opleiding volgen. Het uitgangspunt van het beleid omtrent arbeidsmiddelen vinden we in de Codex1 onder titel VI, hoofdstuk I, artikel 3; daarin staat onder meer: De werkgever neemt de nodige maatregelen om er voor te zorgen dat de arbeidsmiddelen die in de onderneming of inrichting ter beschikking van de werknemers worden gesteld, geschikt zijn voor het uit te voeren werk of daartoe behoorlijk zijn aangepast. De eerste stap bij het toepassen van dit principe is uiteraard het aanschaffen van gepast materiaal. De wet welzijn op het werk stelt ook dat een werkgever de risico's waaraan zijn werknemers blootgesteld worden, moet evalueren en zoveel mogelijk beperken. Dit betekent dus dat gevaarlijke producten en onveilig materiaal geweerd moeten worden. En goed uitgewerkt aankoopbeleid kan daar zeker toe bijdragen.
Promotor: Jos Stubbe

Welzijn op het Werk Sint-Norbertusinstituut Duffel: analyse van het huidige beleid als eerste stap in de shift naar het betrokkenheidsparadigma

Auteur: Els Vanthournout

Eindwerk preventieadviseur niveau 2 - Provinciaal Veiligheidsinstituut - 2017

Het Sint-Norbertusinstituut in Duffel is, wat betreft welzijn op het werk, niet zo anders dan andere bedrijven. Welzijn op het werk wordt hoofdzakelijk geassocieerd met arbeidsveiligheid en beschouwd als het exclusieve werkveld van de interne preventieadviseur. De werknemers voelen zich niet betrokken. De concrete invulling van de functie van preventieadviseur in onze school was tot nu ook hoofdzakelijk gericht op het bewaken van de (technische) veiligheid. En dat werd op zich goed gedaan. Er zijn weinig ongevallen in onze school. Uit de praktijkvoorbeelden in dit eindwerk volgt evenwel dat de risico's bij ons minder het verhaal zijn van werken met gevaarlijke machines. Wij zijn geen zware nijverheidsschool. De risico's in het Sint-Norbertusinstituut zitten eerder langs de mens-kant. Het gaat vooral over de mensen met hun specifieke gedrag (ook over hun motivatie om al dan niet de regels te volgen) en hun interactie met elkaar. Een groot deel van die mensen in een school zijn bovendien van de categorie jongeren, wat een extra pittige dimensie aan die interactie kan geven. Op een jongere, en algemeen op de categorie mens, kan geen veiligheidsinstructiekaart worden gehangen. Het gaat ook over hoe mensen kunnen omgaan met verandering. De afgelopen schooljaren maakte onze school veel mee. Er waren nogal wat problemen op het vlak van psychosociaal welzijn, met aanzienlijke emotionele belasting. Momenteel is er een heuse transitie bezig in de school en in de scholengemeenschap. Dat zorgt voor extra werkdruk en soms ook extra zorgen. Er is veel stressgerelateerde uitval onder de collega's; er zijn meerdere mensen thuis met burn-out. Veel collega's zijn onwetend dat ook die aspecten deel zijn van welzijn op het werk. Ze weten niet dat de directie, de collega's, de preventieadviseur, de vertrouwenspersonen, het comité voor preventie en bescherming op het werk en de externe dienst IDEWE allen een rol kunnen (en moeten) spelen in het helpen beheersen van die risico's. En een duurzaam resultaat kan pas worden verkregen wanneer iedereen overtuigd is van het belang van zijn of haar bijdrage aan welzijn op het werk. De welzijns cultuur in het Sint-Norbertusinstituut is nu wat blijven hangen in het veiligheidstechnisch paradigma van Paul Olivier, met eerste stappen richting het systeemparadigma. Het is echter zijn derde paradigma voor welzijn, het betrokkenheidsparadigma, dat we willen nastreven. We willen komen tot een gedragen welzijnsbeleid in het Sint-Norbertusinstituut waarvan iedereen zich eigenaar voelt en een gedragen welzijns cultuur waarvoor iedereen zich mee verantwoordelijk voelt. Daarvoor is intrinsieke motivatie nodig. Het is pas wanneer mensen iets doen waar ze zelf in geloven dat hun gedrag ook blijvend wijzigt. De collega's moeten zelf overtuigd zijn van het belang van hun bijdrage aan welzijn op het werk. In dat verband is het belangrijk dat ze inzien dat hun bijdrage zinvol is en dat ze, waar mogelijk, meedenken en mee beslissen over de aspecten van het welzijnsbeleid. De preventieadviseur heeft daarbij een belangrijke rol te spelen als partner, tolk en coach. In dit eindwerk gebeurt de verkenningsfase van deze uitgebreide en langlopende opdracht. Eerst wordt de relevante wetgeving op een rijtje gezet: welzijn in de context van een onderwijsinstelling, waarbij rekening wordt gehouden met de algemene voorzichtigheidsplicht en de specifieke toezichtsverantwoordelijkheid van leraren (onlosmakelijk verbonden met het welzijn in een school). Die wetgeving vormt het kader voor ons eigenlijke beleid. Daarna worden de verschillende actoren en hun rollen volgens de welzijnswetgeving besproken. De gekende actoren komen aan bod en nieuw te betrekken actoren worden gesuggereerd. Zij worden satellieten voor welzijn genoemd in dit eindwerk. Na de analyse van de actoren, volgt een doorlichting van de onderdelen van ons huidig dynamisch risicobeheersingssysteem. Die bespreking wordt aangevuld met een aantal concrete voorbeelden van risico's in de school. Dat een

welzijnsbeleid ook tot op het niveau van de leerlingen moet worden uitgewerkt, blijkt onder meer uit die voorbeelden. Een school moet haar leerlingen trouwens ook voorbereiden op latere arbeidssituaties. Welzijn en preventie als vakoverschrijdende attitudes meegeven is heel belangrijk. Het geheel kan worden beschouwd als een uitgebreide inventaris. In de praktijk impliceerde dit onderzoek de analyse van heel wat documenten, het observeren van de werkvloer en het voeren van gesprekken met heel veel actoren in onze school. Er werd tijdens die inventaris ook al even over de muren gekeken: goede praktijkvoorbeelden die elders te vinden zijn, theoretische inzichten die bij ons ook een rol spelen of kunnen worden toegepast. De inventaris toont onder meer aan waar er nog hiaten zijn qua kennis over en toepassing van de verschillende elementen van welzijn op het werk. Die hiaten worden benoemd als actiepunten: het zijn aanpassingen of verbeteringen die nodig zijn om ons welzijnsbeleid te professionaliseren en steeds opnieuw dat noodzakelijke duwtje in de rug te geven. Die actiepunten worden voorgelegd aan de directie. Zij zullen uiteindelijk moeten beslissen wat wanneer en door wie kan gedaan worden. Er zijn knelpunten bij die in de heel nabije toekomst kunnen worden aangepakt (of intussen al aangepakt zijn), er zijn elementen bij die pas in de verdere toekomst kunnen worden aangepakt. De focus bij de actiepunten ligt nu ook op hoe de interne preventieadviseur ondersteuning kan geven bij die taken of de dingen in gang kan zetten. Preventie komt immers niet voor niets van het Latijnse *praeventio*, wat anticipatie betekent. De rode draad in het verhaal blijft: meer betrokkenheid creëren en beter communiceren over wat er al is. De verschillende soorten actoren van het Sint-Norbertusinstituut moeten beter bekend zijn met welzijn op het werk in al zijn facetten (verschillende welzijnsdomeinen, rechten en plichten). Door die welzijnsmaterie dichter bij de actoren te brengen, wordt beoogd hun actieve betrokkenheid bij het welzijnsbeleid te verhogen (meer inbreng), waardoor het preventieverhaal een gezamenlijk verhaal kan worden. Hiermee wordt aangesloten bij het mensbeeld uit theorie Y van Douglas McGregor¹: de mens wordt gemotiveerd om mee te werken aan welzijn op het werk door meer betrokkenheid en inspraak.

Promotor: Carin Costermans

Brandveiligheid in schoolgebouwen Risicobeheersing brand WICO Campus Sint-Hubertus

Auteur: Dries Vrijsen

Eindwerk preventieadviseur niveau I - UC Leuven-Limburg - 2016

In deze tekst trachten we een risicobeheersingsproces brand uit te werken voor Wico Campus Sint Hubertus, één van de zeven WICO Campussen, dat model kan staan voor de scholengemeenschap. Risicobeheersing bestaat uit vier pijlers: wettelijke conformiteit, incidentonderzoek, intredeprocedures en risico-analyse. Eerst zullen we de organisatie toetsen aan de relevante regelgeving: iedere non-conformiteit vereist maatregelen. De wetgever verlangt immers een minimum veiligheidsniveau in iedere organisatie. Vervolgens onderzoeken we, voor zover beschikbaar, alle incidenten die geleid hebben tot brandgevaarlijke situaties met (mogelijk) menselijke schade tot gevolg. Daarna controleren we of de aanwezige procedures afdoend zijn om risico's met betrekking tot brand buiten de school te houden. Daaropvolgend evalueren we het restrisico door het uitvoeren van een risicoanalyse op niveau van de lokalen en op niveau van het volledige gebouw althans op haar grootste compartiment. Uit dit proces vloeit een tijdslijn met uit te werken maatregelen. Deze resultaten bundelen we tenslotte in het brandpreventiedossier voor Sint Hubertus Neerpelt zoals gevraagd in het KB Brand.

Promotor: P. Peeters en R. Vandenbroek